Čtvrtek 17. prosince 2020

P9_TA(2020)0377

Provádění právních předpisů EU týkajících se vody

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 17. prosince 2020 o provádění vodohospodářských právních předpisů EU (2020/2613(RSP))

(2021/C 445/16)

Evropský parlament,

— s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na článek 191 této smlouvy,

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky ([1]) (dále jen „rámcová směrnice o vodě“),

— s ohledem na směrnici Rady 91/271/EHS ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod ([2]),

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2006/118/ES ze dne 12. prosince 2006 o ochraně podzemních vod před znečištěním a zhoršováním stavu ([3]) (dále jen „směrnice o podzemních vodách“),

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2007/60/ES ze dne 23. října 2007 o vyhodnocování a zvládání povodňových rizik ([4]) (dále jen „směrnice o povodních“),

— s ohledem na směrnici Rady 91/676/EHS ze dne 12. prosince 1991 o ochraně vod před znečištěním dusičnany ze zemědělských zdrojů ([5]) (dále jen „směrnice o dusičnanech“),

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2008/105/ES ze dne 16. prosince 2008 o normách environmentální kvality v oblasti vodní politiky, změně a následném zrušení směrnic Rady 82/176/EHS, 83/513/EHS, 84/156/EHS, 84/491/EHS a 86/280/EHS a změně směrnice Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ([6]) (směrnice o normách environmentální kvality),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/741 ze dne 25. května 2020 o minimálních požadavcích na opětovné využívání vody ([7]),

— s ohledem na směrnici Evropského Parlamentu a Rady 2008/56/ES ze dne 17. června 2008, kterou se stanoví rámec pro činnost Společenství v oblasti mořské environmentální politiky (směrnice o mořském prostředí) ([8]),

— s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1907/2006 ze dne 18. prosince 2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH), o zřízení Evropské agentury pro chemické látky, o změně směrnice 1999/45/ES a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 793/93, nařízení Komise (ES) č. 1488/94, směrnice Rady 76/769/EHS a směrnic Komise 91/155/EHS, 93/67/EHS, 93/105/ES a 2000/21/ES ([9]) („nařízení REACH“),

— s ohledem na směrnici Evropského parlamentu a Rady 2010/75/EU ze dne 24. listopadu 2010 o průmyslových emisích (integrované prevenci a omezování znečištění) ([10]),

([1]) Úř. věst. L 327, 22.12.2000, s. 1.
([2]) Úř. věst. L 135, 30.5.1991, s. 40.
([3]) Úř. věst. L 372, 27.12.2006, s. 19.
([4]) Úř. věst. L 288, 6.11.2007, s. 27.
([5]) Úř. věst. L 375, 31.12.1991, s. 1.
([6]) Úř. věst. L 348, 24.12.2008, s. 84.
([7]) Úř. věst. L 177, 5.6.2020, s. 32.
([8]) Úř. věst. L 164, 25.6.2008, s. 19.
([9]) Úř. věst. L 396, 30.12.2006, s. 1.
([10]) Úř. věst. L 334, 17.12.2010, s. 17.

— s ohledem na zprávu Komise ze dne 10. prosince 2019 o kontrole účelnosti rámcové směrnice o vodě a směrnice o povodních a její shrnutí, které je téhož data,

— s ohledem na hodnocení Komise ze dne 13. prosince 2019 směrnice Rady 91/271/EHS ze dne 21. května 1991 o čištění městských odpadních vod a její shrnutí, které je téhož data,

— s ohledem na návrh směrnice Evropského parlamentu a Rady ze dne 1. února 2018 o jakosti vody určené k lidské spotřebě (přepracované znění) (COM(2017)0753), který předložila Komise.

— s ohledem na návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU), kterým se zavádí program činnosti Unie v oblasti zdraví na období 2021–2027 a zrušuje nařízení (EU) č. 282/2014 (program „EU pro zdraví"), (COM(2020)0405),

— s ohledem na své usnesení ze dne 28. listopadu 2019 o stavu klimatické a environmentální nouze ([11]),

— s ohledem na zprávu Evropské agentury pro životní prostředí ze dne 4. prosince 2019 „Evropské životní prostředí – stav a výhled 2020: znalosti nutné pro přechod k udržitelné Evropě,

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. prosince 2019 ‚Zelená dohoda pro Evropu' (COM(2019)0640),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 10. března 2020 nazvané ‚Nová průmyslová strategie pro Evropu' a zejména oddíl 2.2. této strategie ‚Průmysl, který otevírá cestu klimatické neutralitě' (COM(2020)0102),

— s ohledem na strategii EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 ([12]),

— s ohledem na strategii ‚od zemědělce ke spotřebiteli' ([13]),

— s ohledem na sedmý akční program pro životní prostředí ([14]),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 14. ledna 2020 o ‚investičním plánu pro udržitelnou Evropu, investičním plánu Zelené dohody pro Evropu' (COM(2020)0021),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. března 2020 nazvané ‚Nový akční plán pro oběhové hospodářství – Čistší a konkurenceschopnější Evropa' (COM(2020)0098),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 27. května 2020 nazvané ‚Chvíle pro Evropu: náprava škod a příprava na příští generaci' (COM(2020)0456),

— s ohledem na sdělení Komise ze dne 11. března 2019 nazvané ‚Strategický přístup Evropské unie k léčivým přípravkům v životním prostředí' (COM(2019)0128),

— s ohledem na Pařížskou dohodu,

— s ohledem na studii Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) z května 2020 nazvanou ‚Financing Water Supply, Sanitation and Flood Protection – Challenges in EU Member States and Policy Options' (‚Financování zásobování vodou, kanalizace a protipovodňové ochrany – výzvy v členských státech EU a možnosti politiky')

([11]) Přijaté texty, P9_TA(2019)0078.

([12]) sdělení Komise ze dne 20. května 2020 nazvané ‚Strategie EU v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030 – Navrácení přírody do našeho života' (COM(2020)0380),

([13]) sdělení Komise ze dne 20. května 2020 nazvané ‚Strategie »od zemědělce ke spotřebiteli« pro spravedlivé, zdravé a ekologické potravinové systémy' (COM(2020)0381),

([14]) Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1386/2013/EU ze dne 20. listopadu 2013 o všeobecném akčním programu Unie pro životní prostředí na období do roku 2020 ‚Spokojený život v mezích naší planety' (Úř. věst. L 354, 28.12.2013, s. 171).

— s ohledem na cíle udržitelného rozvoje OSN, zejména na cíl č. 6 pro pitnou vodu, kanalizaci a hygienu ([15]) a na cíl č. 14 týkající se ochrany a využívání oceánů, moří a mořských zdrojů,

— s ohledem na zprávu Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby (IPBES) z května 2019 o globálním posouzení biologické rozmanitosti a ekosystémových služeb,

— s ohledem na zprávu Komise nazvanou ‚Hodnocení dopadu SZP na vodu' z listopadu 2019,

— s ohledem na rezoluci OSN 64/292 ze dne 28. července 2010, která uznává lidské právo na vodu a hygienu,

— s ohledem na rozsudek Soudního dvora ze dne 28. května 2020 ve věci C-535/18 IL a další v. Land Nordrhein-Westfalen,

— s ohledem na rozsudek Soudního dvora ze dne 1. července 2015 ve věci C-461/13, Bund für Umwelt und Naturschutz Deutschland e.V. v. Bundesrepublik Deutschland (věc Vezera),

— s ohledem na evropskou občanskou iniciativu Right2Water (Právo na vodu) a na zprávu Evropského parlamentu o opatřeních navazujících na evropskou občanskou iniciativu týkající se práva na vodu (‚Right2Water'),

— s ohledem na stanovisko Výboru regionů ze dne 2. července 2020 o kontrole účelnosti rámcové směrnice o vodě, směrnice o podzemních vodách, směrnice o normách environmentální kvality a směrnice o povodních ([16]),

— s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ze dne 12. prosince 2018 k návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady o minimálních požadavcích na opětovné využívání vody (průběžný program) ([17]),

— s ohledem na otázky položené Radě a Komisi ohledně provádění vodohospodářských právních předpisů EU (O-000077/2020 – B9-0077/2020 and O-000078/2020 – B9-0078/2020),

— s ohledem na čl. 136 odst. 5 a čl. 132 odst. 2 jednacího řádu,

— s ohledem na návrh usnesení Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin,

A. vzhledem k tomu, že voda je pro život nepostradatelný veřejný statek a že vodohospodářství připadá zásadní úloha v souvislosti se zachováním ekosystémových služeb EU, využíváním přírodních zdrojů a hospodářskou výrobou; vzhledem k tomu, že Evropa musí vytvořit účinná řešení současných vodohospodářských problémů a nakládat s vodními zdroji hospodárně, protože na nich přímo závisí lidské zdraví, životní prostředí, jeho kvalita a ekosystémy, výroba energie, zemědělství a zabezpečování potravin;

B. vzhledem k tomu, že voda je základním prvkem v potravinovém cyklu; vzhledem k tomu, že je nezbytné, aby povrchová a podzemní voda měla dobrou kvalitu a byla dostupná v dostatečném množství, které je potřebné pro vybudování spravedlivého, zdravotně nezávadného, environmentálně neutrálního a udržitelného potravinového systému, které je popsán ve strategii ‚Od zemědělce ke spotřebiteli'; vzhledem k tomu, že dostatečné množství čisté vody je zásadní součástí provádění skutečného oběhového hospodářství v EU a jeho a předpokladem jeho dosažení;

C. vzhledem k tomu, že voda představuje v hospodářství EU velkou hodnotu, a vzhledem k tomu, že odvětví závislá na vodě v EU vytvářejí 26 % roční hrubé přidané hodnoty EU, a proto je zásadní zajistit neustálou dostupnost kvalitní vody v dostatečném množství, aby sloužila všem způsobům využití;

D. vzhledem k tomu, že rámcová směrnice o vodě stanovila hlavní zásady pro ochranu všech útvarů povrchových a podzemních vod v EU, tak aby do roku 2015 dosáhly dobrého ekologického a chemického stavu, a také pro ochranu zdrojů pitné vody v souladu s čl. 7 odst. 2; vzhledem k tomu, že při kontrole účelnosti byly odhaleny vážné nedostatky v uplatňování vodohospodářských předpisů EU, jejichž cíle se do lhůty v roce 2027 pravděpodobně nepodaří naplnit, pokud nebude okamžitě zahájeno veškeré potřebné úsilí o provedení v rámci členských států EU a pokud odvětvové

([15]) Tyto cíle jsou obsaženy v rezoluci OSN 70/1 přijaté Valným shromážděním dne 25. září 2015 pod názvem ‚Přeměna našeho světa: Agenda pro udržitelný rozvoj 2030'.
([16]) Úř. věst. C 324, 1.10.2020, s. 28.
([17]) Úř. věst. C 110, 22.3.2019, s. 94.

politiky souvisejících s vodou nebudou uvedeny do souladu s požadavky rámcové směrnice o vodě; vzhledem k tomu, že plánování hospodaření s vodou a programy opatření by měly pokračovat i po uplynutí lhůty pro rok 2027, což povede k dalšímu zlepšení kvality a množství vody;

E. vzhledem k tomu, že 74 % území útvarů podzemních vod je v dobrém chemickém stavu a 89 % je v dobrém kvantitativním stavu; vzhledem k tomu, že hrubá bilance dusíku v EU se mezi lety 2004 a 2015 snížila o 10 % ([18]);

F. vzhledem k tomu, že dobrý chemický stav byl dosažen pouze u 38 % povrchových vodních zdrojů a pouze 40 % těchto zdrojů se nachází v dobrém ekologickém stavu nebo má potenciál k jeho dosažení, a vzhledem k tomu, že u 16 % povrchových vodních zdrojů z nich tato informace není známa kvůli nedostatku údajů; vzhledem k tomu, že 81 % povrchových vod by dosáhlo dobrého chemického stavu, pokud by nebyly znečištěny všudypřítomnými perzistentními bioakumulativními a toxickými látkami, jako je rtuť; vzhledem k tomu, že pouze jeden ze čtyř sladkovodních ukazatelů, jejichž analýzu Evropská agentura pro životní prostředí provedla, ukazuje, že bylo za posledních 10–15 let dosaženo pokroku ([19]);

G. vzhledem k tomu, že podle zásady ‚one out all out' (tzn. pokud nevyhovuje jeden parametr, je za nevyhovující považován celý vodní útvar) se stav vody považuje za dobrý pouze tehdy, jsou-li všechny prvky hodnocení považovány za dobré, což neodráží zlepšování jednotlivých parametrů kvality vody; vzhledem k tomu, že dobrý stav závisí nejen na zmírňujících opatřeních k řešení stávajících tlaků, ale také na opatřeních pro obnovu k řešení tlaků z minulosti a na včasných preventivních opatřeních proti nově vznikajícím hrozbám ([20]);

H. vzhledem k tomu, že účinnost rámcové směrnice o vodě a dosažení jejích cílů závisí na jejím provádění a prosazování příslušnými orgány v členských státech, na zajištění přiměřeného financování, mimo jiné za využití finančních nástrojů EU, na provádění dalších právních předpisů EU a na lepším začlenění vodohospodářských cílů do jiných politik; vzhledem k tomu, že klíčem k účinnému provádění je zapojení zúčastněných stran;

I. vzhledem k tomu, že čl. 7 odst. 3 rámcové směrnice o vodě stanoví, že členské státy musí zajistit ochranu vodních útvarů používaných k výrobě pitné vody s cílem zabránit zhoršování jejich kvality; vzhledem k tomu, že kontrola účelnosti jasně uvádí, že v chráněných oblastech pro pitnou vodu bylo dosaženo jen malého pokroku;

J. vzhledem k tomu, že je mimořádně důležité řešit chemické i jiné znečištění povrchových a podzemních vod prioritně u zdroje znečištění, neboť se jedná o nejudržitelnější a nákladově nejúčinnější možnost, a uplatňovat při tom zásadu ‚znečišťovatel platí';

K. vzhledem k tomu, že rámcová směrnice o vodě uvádí, že je třeba chránit vody používané pro odběr pitné vody; vzhledem k tomu, že provozovatelé pitné vody by měli mít možnost spoléhat se na vysoce kvalitní vodní zdroje, aby občané nemuseli platit za nákladnou úpravu; vzhledem k tomu, že je proto nezbytné snížit znečištění u zdroje;

L. vzhledem k tomu, že zpráva Mezivládní vědecko-politické platformy pro biologickou rozmanitost a ekosystémové služby (IPBES) o globálním posouzení biologické rozmanitosti a ekosystémových služeb z roku 2019 označuje znečištění vody za významnou hrozbu pro celosvětovou biologickou rozmanitost; vzhledem k tomu, že je v Evropě ohrožena biologická rozmanitost sladkovodních ekosystémů, a vzhledem k tomu, že to může mít negativní dopad na flóru a faunu; vzhledem k tomu, že evropských mokřadů, které slouží jako přirozená úložiště uhlíku, od roku 1970 ubylo o 50 % a vzhledem k tomu, že populace sladkovodních druhů od té doby poklesly o 83 %;

M. vzhledem k tomu, že změna klimatu je hlavní hrozbou pro vodní zdroje na světě, a to jak z hlediska velkého, tak i malého množství vody; vzhledem k tomu, že zdravé a odolné sladkovodní ekosystémy dokážou lépe zmírňovat účinky změny klimatu a přizpůsobit se jí;

([18]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Agri-environmental_indicator_-_gross_nitrogen_balance

([19]) Zpráva Evropské agentury pro životní prostředí ze dne 4. prosince 2019 ‚Evropské životní prostředí – stav a výhled 2020: znalosti nutné pro přechod k udržitelné Evropě'.

([20]) Zpráva Komise ze dne 10. prosince 2019 o kontrole účelnosti rámcové směrnice o vodě a směrnice o povodních.

N. vzhledem k tomu, že rámcová směrnice o vodě neobsahuje zvláštní ustanovení pro řešení dopadů změny klimatu; vzhledem k tomu, že Komise ve svém sdělení o Zelené dohodě pro Evropu nicméně uznává, že je třeba obnovit přirozené funkce podzemní a povrchové vody; vzhledem k tomu, že při kontrole účelnosti bylo shledáno, že rámcová směrnice o vodě je ‚dostatečně normativní vzhledem k tlakům, které je třeba řešit, a současně dostatečně flexibilní, takže ponechává prostor k posílení jejího uplatňování v souvislosti s novými znepokojivými výzvami, které nejsou ve směrnici zmíněny, jako je např. změna klimatu, nedostatek vody a nově se objevující znečišťující látky';

O. vzhledem k tomu, že městské oblasti neustále rostou a zvyšují tlak na čistírny odpadních vod; vzhledem k tomu, že hlavním a částečně neregulovaným bodovým zdrojem znečištění vody v EU je vypouštění nevyčištěných nebo nedostatečně vyčištěných městských nebo průmyslových odpadních vod; vzhledem k tomu, že směrnice o čištění městských odpadních vod nebyla původně koncipována s ohledem na řešení problému uvolňování chemických látek, reziduí léčivých přípravků nebo mikroplastů do vodních útvarů; vzhledem k tomu, že směrnice o čištění městských odpadních vod účinně snížila množství vybraných znečišťujících látek ve vodních útvarech v celé EU omezením biochemické spotřeby kyslíku, dusíku a fosforu ve vyčištěné odpadní vodě; vzhledem k tomu, že je však třeba věnovat větší pozornost stávajícím i nově vznikajícím zdrojům znečištění; vzhledem k tomu, že dalším významným difúzním zdrojem znečištění vody je zemědělství, které do prostředí povodí a řek vypouští živiny, pesticidy, antibiotika a další znečišťující látky; vzhledem k tomu, že ustanovení SZP týkající se vody nenapomáhají v dostatečné míře plnění cílů rámcové směrnice o vodě; vzhledem k tomu, že difúzní znečištění je překážkou pro uplatňování zásady ‚znečišťovatel platí';

P. vzhledem k tomu, že třetina evropských zemí trpí nedostatkem vody, tzn. že ročně v nich na hlavu připadá méně než 5 000 m^3 vody ([21]); vzhledem k tomu, že v případě sporů ohledně přidělování vodních zdrojů musí mít přednost zaručení lidského práva na vodu; vzhledem k tomu, že 13 členských států v rámci Úmluvy Organizace spojených národů o boji proti desertifikaci prohlásilo, že je ohroženo desertifikací ([22]);

Q. vzhledem k tomu, že odběr vody vytváří značný tlak na vodní zdroje EU; vzhledem k tomu, že asi čtvrtina vody odvedené v EU z přírody se využívá v zemědělství; vzhledem k tomu, že bylo dosaženo dohody o minimálních požadavcích na opětovné využívání vody, které usnadní používání vyčištěných městských odpadních vod k zavlažování v zemědělství;

R. vzhledem k tomu, že existují situace, kdy jsou subjekty, které řídí vodní útvary, financovány z činností, které zhoršují chemický a ekologický stav vodních útvarů a brání dosažení cílů rámcové směrnice o vodě; vzhledem k tomu, že v takových situacích je obtížné se vyhnout střetům zájmů a tyto situace udržují subjekty, které řídí vodní útvary, v začarovaném kruhu, neboť jsou závislé na činnostech, které stav vodních útvarů zhoršují;

S. vzhledem k tomu, že 60 % povodí leží v nadnárodních regionech, z čehož vyplývá zásadní význam účinné přeshraniční spolupráce; vzhledem k tomu, že 20 evropských zemí závisí na jiných zemích, pokud jde o více než 10 % jejich vodních zdrojů, přičemž pět zemí je u více než 75 % svých zdrojů závislých na zdrojích z řek přitékajících ze zahraničí; vzhledem k tomu, že nedodržování směrnice o čištění městských odpadních vod v příhraničních regionech způsobuje zhoršení stavu přeshraničních vodních útvarů podle rámcové směrnice o vodě, což znemožňuje dosáhnout cílů rámcové směrnice o vodě v přijímajícím členském státě;

T. vzhledem k tomu, že propojenost toků řek od malých toků až po ústí řek a delty má zásadní význam pro stěhovavé druhy ryb, jejichž životní fáze mají zásadní význam v příslušných ekosystémech a v potravinovém řetězci a které v rybářských komunitách zvyšují sociálně-kulturní hodnotu;

U. vzhledem k tomu, že celková spotřeba energie ve vodohospodářství je v EU značná a musí být účinnější, aby přispěla k dosažení cílů Pařížské dohody, cílů EU v oblasti klimatu do roku 2030 a jejího cíle dosáhnout do roku 2050 uhlíkové neutrality;

([21]) https://www.eea.europa.eu/publications/92-9167-025-1/page003.html

([22]) Podkladový dokument Evropského účetního dvora z června 2018 nazvaný ‚Desertifikace v EU'.

V. vzhledem k tomu, že vodní energie může do určité míry umožnit dekarbonizaci výroby elektřiny, a proto přispět k dosažení cílů EU v oblasti klimatu a energetiky v rámci Pařížské dohody; vzhledem k tomu, že na vodní energii je třeba pohlížet komplexně, včetně jejích účinků na hydromorfologické podmínky a přírodní stanoviště; vzhledem k tomu, že vodní energie je ve srovnání s energií větrnou a sluneční méně volatilní, a pomáhá proto udržovat stálost dodávek energie a stabilitu sítě; vzhledem k tomu, že přečerpávací vodní elektrárny tvoří více než 90 % ([23]) kapacity EU pro skladování energie; vzhledem k tomu, že Evropská unie by měla podporovat členské státy, aby se zapojily do projektů vodní energie šetrných k životnímu prostředí, které zároveň nepředstavují ohrožení zdraví místních obcí;

W. vzhledem k tomu, že strukturální změny vodních útvarů představují nejvýznamnější zátěžové faktory ovlivňující jejich stav ([24]); vzhledem k tomu, že hydromorfologie ovlivňuje 40 % útvarů povrchové vody a zahrnuje fyzické změny (26 %), přehrady, bariéry a plavební komory (24 %), hydrologické změny (7 %) nebo jiné hydromorfologické změny (7 %); vzhledem k tomu, že v současnosti se v Evropě nachází více než 21 000 vodních elektráren; vzhledem k tomu, že v EU neprobíhají žádné komplexní kroky k odstranění zastaralých přehrad a jezů, přestože je prokázáno, že by koordinace EU v této věci přinesla přidanou hodnotu;

X. vzhledem k tomu, že Valné shromáždění Organizace spojených národů dne 28. července 2010 uznalo právo na vodu a hygienu za lidské právo;

Y. vzhledem k tomu, že Úmluva o odstranění všech forem diskriminace žen a Úmluva o právech dítěte spolu s dalšími mezinárodními úmluvami a dohodami výslovně uznávají právo na vodu a hygienu a zavazují státy, které jsou smluvními stranami, aby v tomto ohledu přijaly vhodná opatření;

Z. vzhledem k tomu, že milion lidí v Evropě nemá přístup k vodě a osm milionů lidí nemá žádná hygienická zařízení ([25]) a 844 miliony lidí nemají bezpečný přístup k nezávadné pitné vodě, ([26]) a vzhledem k tomu, že třetina světové populace postrádá základní hygienická zařízení; vzhledem k tomu, že připomíná evropskou občanskou iniciativu Right2Water, která v březnu 2014 shromáždila více než 1,8 milionu podpisů; vzhledem k tomu, že iniciativa Right2Water požadovala zajištění vody a hygieny pro všechny v EU i na celém světě, lepší přístup k pitné vodě pro veřejnost a větší transparentnost ohledně kvality vody, jakož i zakotvení práva na vodu v právních předpisech EU; vzhledem k tomu, že v reakci na iniciativu ‚Right2Water' přijala Komise v březnu 2014 své sdělení ([27]); vzhledem k tomu, že Evropský parlament ve svém usnesení ze dne úterý 8. září 2015 o opatřeních navazujících na evropskou občanskou iniciativu týkající se práva na vodu (‚Right2Water') kritizoval Komisi za to, že nesplnila požadavky iniciativy, a vyzval Komisi, aby uznala univerzální přístup k vodě a lidské právo na vodu" ([28]);

AA. vzhledem k tomu, že studie ukazují, že testování odpadních vod může fungovat jako systém včasného varování pro předpovídání nebo vyhledávání ohnisek onemocnění COVID-19, a může tak významně přispět k boji proti pandemii;

1. vítá skutečnost, že díky rámcové směrnici o vodě byl zřízen přiměřený správní rámec pro integrované hospodaření s vodou, jakož i její úspěch ve zlepšování kvality vody nebo v některých případech alespoň ve zpomalení zhoršování kvality vody;

2. odmítá jakýkoli pokus o zacházení s vodou jako s komoditou (jako v případě obchodování s vodou prostřednictvím futures na newyorské burze); vyjadřuje politování nad důsledky komodifikace přírody, která umožnila spekulaci se základními veřejnými statky, což je popřením všeobecného práva na jejich užívání;

([23]) Studie Komise z března 2020 o skladování energie – ‚Contribution to the security of the electricity supply in Europe' (‚Příspěvek k bezpečnosti dodávek elektřiny v Evropě'), s. 20.

([24]) https://ec.europa.eu/info/news/implementation-report-water-framework-directive-and-floods-directive-questions-and-answers-2019-feb-26_en

([25]) https://www.right2water.eu/documents

([26]) Světová zdravotnická organizace a Dětský fond Organizace spojených národů, Progress on Drinking Water, Sanitation and Hygiene: 2017 Update and SDG Baselines (‚Pokrok v oblasti pitné vody, sanitární vybavenosti a hygieny: aktuální údaje za rok 2017 a referenční cíle udržitelného rozvoje'), Světová zdravotnická organizace a Dětský fond Organizace spojených národů, Ženeva, 2017, s. 3.

([27]) Sdělení Komise ze dne 19. března 2014 o evropské občanské iniciativě ‚Voda a hygiena jsou lidská práva! Voda je veřejné dobro, ne komodita!' (COM(2014)0177).

([28]) Úř. věst. C 316, 22.9.2017, s. 99.

Čtvrtek 17. prosince 2020

3. vítá hodnocení Komise, podle něhož rámcová směrnice o vodě plní svůj účel, konstatuje však, že její provádění je třeba zlepšit a urychlit zapojením příslušných orgánů členských států a důslednějším začleněním cílů rámcové směrnice o vodě do odvětvových politik, zejména v oblasti zemědělství, dopravy a energetiky, aby byl nejpozději do roku 2027 zajištěn dobrý stav všech útvarů povrchových a podzemních vod;

4. zdůrazňuje, že revize rámcové směrnice o vodě není nutná; vyzývá Komisi, aby prohlásila, že rámcová směrnice o vodě nebude revidována, aby se odstranila právní nejistota; vyzývá Komisi, aby i nadále v případě potřeby navrhovala aktualizace příloh;

5. vyjadřuje hluboké politování nad tím, že u poloviny vodních útvarů v EU se dosud nepodařilo docílit dobrého stavu a že cílů rámcové směrnice o vodě nebylo dosud dosaženo, zejména kvůli nedostatečnému financování, velmi pomalému provádění, nedostatečnému prosazování, neuplatňování zásad předběžné opatrnosti a „znečišťovatel platí“ a širokému využívání výjimek z této směrnice v mnoha členských státech, a vyjadřuje rovněž politování nad nedostatečným začleňováním environmentálních cílů do odvětvových politik;

6. zdůrazňuje, že je třeba obnovit a zlepšit kvalitu vody; konstatuje, že pro zlepšení stavu vodních útvarů je zásadní zapojení všech úrovní státní správy a orgánů členských států a jejich spolupráce při začleňování cílů rámcové směrnice o vodě do politických a legislativních opatření a opatření týkajících se rámcové směrnice o vodě; připomíná zásadu nezhoršování, podle níž jsou členské státy povinny provádět opatření nezbytná k zabránění zhoršování stavu vodních útvarů; vyzývá členské státy, aby urychleně přijaly nezbytná opatření k zajištění provádění, prosazování a dodržování rámcové směrnice o vodě, mimo jiné prostřednictvím třetích plánů povodí, které mají členské státy přijmout v roce 2021; naléhavě vyzývá EU a její členské státy a regionální orgány, aby zajistily, že příští plány povodí budou přijaty včas a v souladu s požadavky týkajícími se veřejné konzultace; vyzývá Komisi, aby zvýšila dostupnost finančních prostředků a poskytla členským státům nezbytnou podporu při provádění rámcové směrnice o vodě;

7. poukazuje na studii OECD, která odhaduje, že do roku 2030 musí být na vodohospodářství v EU vynaloženo dalších 253 miliard EUR s cílem zachování nebo dosažení plného souladu s příslušnými právními předpisy v oblasti vodohospodářství ([29]); vyzývá Komisi, Radu, členské státy a v příslušných případech i regionální orgány, aby určily a zabezpečily nezbytné finanční prostředky a finanční nástroje pro infrastrukturu, která nepoškozuje životní prostředí ani negativně neovlivňuje veřejné zdraví, aby označily špatně fungující infrastruktury, které nevyhovují normám, a aby řešily problém znečišťujících látek vzbuzujících obavy, jakož i další společenské výzvy; zdůrazňuje, že je třeba finančně podporovat udržitelné inovativní metody, zejména pak řešení inspirovaná přírodou, jako je uhlíkově neutrální nebo lagunová infrastruktura pro čištění mokřadů a záplavových oblastí, zavodňování odvodněných rašelinišť, a to s náležitým ohledem na partnerství veřejného a soukromého sektoru; zdůrazňuje, že je důležité upravit stávající finanční prostředky a finanční toky související s hospodařením s vodou a dalšími souvisejícími způsoby využívání půdy, jako je zemědělství včetně dotací, a odklonit se od tradičních inženýrských opatření směrem k řešením inspirovaným přírodou;

8. vyzývá členské státy, aby přijaly veškerá nezbytná opatření, včetně zajištění potřebných finančních a lidských zdrojů a nezbytných odborných znalostí, co nejdříve v plném rozsahu provedly rámcovou směrnici o vodě, nejpozději však v roce 2027; vyzývá Komisi, aby vydala doporučení členským státům s cílem zajistit, aby lhůta do roku 2027 byla dodržena; vyzývá Komisi, aby členským státům při uplatňování směrnic o vodě poskytovala podporu v podobě technické pomoci a vhodných školení, aby sdílela osvědčené postupy a odborné znalosti, které umožní zajistit splnění cílů rámcové směrnice o vodě, a aby prosazovala programy odborné výměny mezi členskými státy; vyzývá Komisi, aby vydala pokyny vysvětlující důsledky rozsudku Soudního dvora ve věci C-461/13 pro provádění rámcové směrnice o vodě; vyzývá Komisi, aby poskytla jasné pokyny pro uplatňování výjimek podle čl. 4 odst. 4 písm. c) po roce 2027;

9. vyzývá členské státy, aby určily prováděcí opatření, která jsou nezbytná k zajištění dobrého stavu vodních útvarů, a aby na základě nejlepších dostupných důkazů navrhly programy opatření; vyzývá členské státy a Komisi, aby zveřejnily programy opatření členských států a příslušná hodnocení programů opatření s cílem zlepšit podíl osvědčených postupů a strategií a zajistit veřejnosti lepší přístup k informacím;

([29]) http://www.oecd.org/environment/financing-water-supply-sanitation-and-flood-protection-6893cdac-en.htm

10. domnívá se, že zásada „one out all out"(tzn. pokud nevyhovuje jeden parametr, je za nevyhovující považován celý vodní útvar) by měla zůstat zachována; vyzývá Komisi, aby vypracovala doplňkové metodiky podávání zpráv (jako je vzdálenost od cíle, provedená opatření a pokrok dosažený u jednotlivých ukazatelů kvality), které umožní lépe posoudit pokrok při zlepšování stavu vodních útvarů; zdůrazňuje význam transparentnosti a poskytování komplexních informací veřejnosti o kvalitě a množství vody v EU;

11. lituje toho, že v případě poloviny vodních útvarů v EU jsou využívány výjimky a že tyto výjimky nejsou dostatečně odůvodněny; vyzývá Komisi a členské státy, aby aktualizovaly pokyny pro používání výjimek s cílem omezit tuto praxi pouze na plně odůvodněné případy, aby jejich používání přestalo bránit dosažení environmentálních cílů rámcové směrnice o vodě; vyzývá Komisi, aby urychleně a systematicky vedla řízení o nesplnění povinnosti, nejsou-li výjimky odůvodněné;

12. vyjadřuje politování nad tím, že zásada návratnosti nákladů, která stanoví, že všichni uživatelé vody se účinným a přiměřeným způsobem finančně podílejí na úhradě nákladů na vodohospodářské služby, je v některých členských státech uplatňována i nadále v omezené míře a v některých členských státech není uplatňována vůbec, zejména pokud jde o domácnosti, průmysl a zemědělství; zdůrazňuje, že využívání vody v některých částech EU ohrožuje kvantitativní stav vodních útvarů nad úrovní udržovaného ekologického průtoku; vyzývá členské státy a jejich regionální orgány, aby uplatňovaly přiměřené politiky určování poplatků za vodu a aby v souladu s rámcovou směrnicí o vodě u nákladů na životní prostředí i u nákladů na zdroje důsledně používaly zásadu návratnosti nákladů a aby rovněž uplatňovaly zásadu „znečišťovatel platí"; připomíná, že zásadu návratnosti nákladů lze uplatňovat s ohledem na její sociální, environmentální a hospodářské dopady, jakož i na zeměpisné a klimatické podmínky dotčených regionů; vyzývá Komisi, aby tuto zásadu prosazovala; zdůrazňuje však, že musí být zajištěno právo na vodu a hygienu a všichni musí mít přístup k cenově dostupným a kvalitním vodohospodářským službám;

13. vyzývá Komisi, aby přijala přísná a rychlá opatření proti porušování předpisů ze strany členských států, která umožní zajistit, aby všechny členské státy začaly co nejdříve, nejpozději však do roku 2027, důsledně dodržovat právní předpisy týkající se vody, zejména rámcovou směrnici o vodě; naléhavě Komisi vyzývá, aby přísnými a rychlými opatřeními reagovala na otevřené případy neplnění povinnosti v podobě systematického porušování právních předpisů týkajících se vody; vyzývá Komisi, aby posílila své zdroje týkající se obecně řízení o nesplnění povinnosti obecně, ale zvláště pak právních předpisů EU v oblasti životního prostředí;

14. konstatuje, že změna klimatu má a bude mít velmi vážný dopad na sladkovodní zdroje, kdy sucha vedou k vysychání vodních toků a vyšší koncentraci znečišťujících látek, zejména v „uzavřených" vodních zónách, a intenzivní dešťové srážky mají za následek větší odtoky odpadních vod z měst a ze zemědělství; připomíná, že častější výskyt extrémních klimatických jevů, jako jsou cyklóny a bouře, vede ke zvyšování salinity sladkovodních a pobřežních vod; zdůrazňuje, že s rostoucími teplotami se zvyšuje nedostatek vody, což má dopad na životní prostředí, na některá hospodářská odvětví, závislá na vysokém odběru a využívání vody, a na kvalitu života; zdůrazňuje, že odolnost vodních ekosystémů, povodně a nedostatek vody a jejich dopad na produkci potravin by měly být řádně zohledněny v nadcházející strategii EU pro přizpůsobení se změně klimatu v souladu s čl. 2 odst. 1 písm. b) Pařížské dohody a rovněž v procesu provádění rámcové směrnice o vodě (plány povodí);

15. navrhuje Komisi, aby podporovala členské státy při sdílení a usnadňování znalostí a osvědčených postupů v souvislosti s různými úsilími o přizpůsobení se změně klimatu na regionální a místní úrovni v EU;

16. zdůrazňuje, že vodní toky a mokřady jsou nejohroženějšími oblastmi navzdory tomu, že jsou považovány za hlavní poskytovatele ekosystémových služeb; připomíná, že mokřady, jakož i mořské a pobřežní ekosystémy mají zásadní úlohu pro regulaci vody a klimatu a poskytují služby prostřednictvím svých přírodních ekosystémů a zdrojů a rozvojem hospodářských nebo kulturních činností, které všechny závisejí na dobrém ekologickém stavu vodních zdrojů; poukazuje na to, že v mokřadech dochází k propadu uhlíku a stabilizaci klimatu na světové úrovni a že mokřady hrají významnou úlohu při zmírňování povodní a sucha, zajišťují čistou vodu, chrání pobřeží, doplňují podzemní vody, podporují velkou geologickou rozmanitost, mají zásadní funkci v krajině a zajišťují rekreační a kulturní služby pro společnost; naléhavě proto vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly opatření s cílem snížit využívání podzemních vod, plánovaly městský rozvoj mimo zátopové oblasti a respektovaly biologickou rozmanitost spojenou s vodními toky a mokřady;

17. zdůrazňuje, že účinné využívání vody je důležitým přispěním k cílům EU v oblasti klimatu, neboť může ušetřit energii vynakládanou na čerpání vody, omezit množství chemických látek používaných pro čištění vody a snížit nedostatek vody; konstatuje, že v některých členských státech existuje vysoká míra úniků z potrubí, což je nepřijatelné s ohledem na cíle v oblasti změny klimatu a úsilí o účinné využívání zdrojů; vítá skutečnost, že podle nové směrnice o pitné vodě Komise

vyhodnotí míru úniků a stanoví prahové hodnoty, které spustí opatření v příslušných členských státech; vítá rovněž novou povinnost velkých dodavatelů vody zajistit transparentnost míry úniků;

18. konstatuje, že všechny vodní útvary v celé EU používané k výrobě pitné vody čelí novým i starým tlakům, které způsobují větší potřebu úsilí při čištění vody ze strany dodavatelů vody; vyzývá členské státy, aby důsledně prováděly čl. 7 odst. 3 rámcové směrnice o vodě a přijaly veškerá nezbytná opatření k zastavení zhoršování stavu vodních útvarů za účelem odběru vody určené k lidské spotřebě;

19. vítá důkazy o tom, že směrnice vedly k omezení chemického znečištění vodních útvarů v EU; domnívá se nicméně, že pokud jde o právní úpravu chemických látek, pak je naléhavě nutné zlepšení; konstatuje, že Komise zjistila nečekané rozdíly mezi členskými státy, zejména pokud jde o to, jak je aktualizován seznam prioritních látek a jak jsou zohledňovány kombinované účinky směsí; konstatuje rovněž, že směrnice o prioritních látkách dosud zahrnuje jen málo látek důležitých z hlediska zásobování pitnou vodou; poukazuje na to, že kvůli značným rozdílům v přístupech ke klasifikaci, posuzování a podávání zpráv jsou srovnávání a analýza v rámci celé EU náročné;

20. vyzývá Komisi, aby přijala veškerá nezbytná opatření pro dosažení dobrého chemického stavu a aby na úrovni EU rozhodným způsobem zakročila v případech, kdy členské státy nesplňují normy kvality životního prostředí pro prioritní látky, které spadají do oblasti působnosti právních předpisů EU; zdůrazňuje, že na seznam prioritních látek by měly být přidány látky, které jsou významné z hlediska výroby pitné vody, jako jsou například perfluoralkylované a polyfluoralkylované látky (PFAS) a příslušné léčivé přípravky; domnívá se, že znečišťující látky, které vyvolávají vznikající obavy a smíšenou toxicitu, mohou a měly by být řešeny v rámci rámcové směrnice o vodě a jejích specificky zaměřených „dceřiných" směrnic; vyzývá Komisi, aby aktualizovala přílohy směrnice o prioritních látkách a směrnice o podzemních vodách a doplnila v nich příslušné látky, aby bylo možné dosáhnout cílů rámcové směrnice o vodě a lépe chránit zdroje pitné vody; vyzývá Komisi, aby sladila provádění právních předpisů týkajících se vody se strategií udržitelnosti chemických látek a se strategií v oblasti biologické rozmanitosti tak, aby sladkovodní útvary a jejich ekosystémy byly odpovídajícím způsobem chráněny, aby byl stanoven časový harmonogram pro postupné ukončení používání všech PFAS, které nejsou nezbytné, a aby podněcovala vývoj bezpečných a neperzistentních alternativ pro všechny způsoby použití PFAS; naléhavě vyzývá Komisi, aby financovala výzkum látek, které jsou široce rozšířené a vykazují perzistentní, bioakumulativní a toxické vlastnosti (uPBTs), a vývoj strategií jejich odstraňování s cílem zlepšit kvalitu vodních útvarů a snížit rizika pro zdraví zvířat a lidí a pro životní prostředí; doporučuje vypracování nových pokynů pro lepší metody monitorování chemických směsí a koktejlových účinků a podávání zpráv o nich; vyzývá k širšímu využívání seznamu sledovaných látek k monitorování potenciálních látek znečišťujících vodu a ke stanovení rizik, které představují pro vodní prostředí; vyzývá Komisi, aby urychlila svou práci na vývoji metod posuzování a řízení chemických směsí a aby svou práci doplnila zavedením faktoru pro posuzování směsí;

21. konstatuje, že mikroplasty podle odhadů přetrvají ve sladké vodě po staletí a že stávající čističky vod neumí tyto částice zcela vyfiltrovat; vítá proto rozhodnutí vypracovat metodiku pro monitorování mikroplastů a vytvoření kontrolního seznamu, který bude součástí revidované směrnice o pitné vodě; naléhavě vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily opatření pro kontrolu zdrojů s cílem dosáhnout netoxického prostředí a oběhového hospodářství; zdůrazňuje, že snížení emisí u zdroje by zmírnilo tlak na ekosystémy a snížilo by náklady na čištění vody; žádá, aby na úrovni Unie i členských států byla přijata rozhodná opatření, která se zaměří na nově se objevující znečišťující látky, jako jsou PFAS, mikroplasty, chemické látky narušující činnost endokrinního systému a léčivé přípravky, a to na základě holistického přístupu, který začíná opatřeními kontroly u zdroje a končí doplňkovými řešeními využívanými v krajním případě na konci potrubí; vyzývá Komisi a členské státy, aby u znečišťujících látek plně uplatňovaly přístup založený na životním cyklu a aby prováděly zásadu „znečišťovatel platí", a to i prostřednictvím inovativních nástrojů, jako jsou režimy rozšířené odpovědnosti výrobce, s cílem financovat řešení v oblasti čištění odpadních vod;

22. zdůrazňuje, že je třeba posílit opatření k řešení eutrofizace sladké i slané vody způsobené dusíkem a fosforem ze všech zdrojů, včetně zemědělství a nevyčištěných či nevhodně vyčištěných odpadních vod; připomíná, že eutrofizace oslabuje environmentální stav vodních útvarů a snižuje jejich odolnost vůči invazním nepůvodním druhům; vyzývá všechny zemědělce, aby používali nástroj pro udržitelnost zemědělských podniků pro živiny, který usnadňuje lepší hospodaření a omezuje únik živin do podzemních a povrchových vod; žádá členské státy, aby náležitě určily oblasti zranitelné z hlediska znečištění dusičnany a aby důsledně prováděly a posílily opatření přijatá v rámci směrnice o dusičnanech;

23. zdůrazňuje, že při provádění vodohospodářských politik by členské státy měly v plné míře řešit současnou krizi v oblasti biologické rozmanitosti s tím, že zátěž pro vodní ekosystémy bude minimalizována a dojde k obnovení poškozených ekosystémů; zdůrazňuje význam nové strategie v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030; připomíná, že při provádění rámcové směrnice o vodě by měl být zajištěn plný soulad s novou strategií v oblasti biologické rozmanitosti, směrnicemi o ochraně přírody a dalšími právními předpisy v oblasti životního prostředí;

24. vítá závazek, který Komise přijala v rámci své strategie v oblasti biologické rozmanitosti do roku 2030, že odstraněním překážek a obnovením záplavových území obnoví v EU 25 000 km volně tekoucích řek a že zavede celounijní metodiku a pravidla pro mapování a posuzování stavu ekosystémů a zajištění jejich dobrého stavu; konstatuje, že v EU je v současné době 21 000 vodních elektráren a že vodní elektrárny a malé vodní elektrárny představují v EU největší podíl energie z obnovitelných zdrojů; bere na vědomí vývoj v oblasti vodní energie s nízkým dopadem; zdůrazňuje však, že výstavba přehrad může negativně ovlivnit přírodní stanoviště a vytvářet větší tlak na povrchové vody; připomíná, že rámcová směrnice o vodě stanoví přísná kritéria pro ochranu hydromorfologických podmínek; vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily přísné posuzování dopadů souvisejících změn na kvalitu a kvantitu vody a na ekosystémy a aby ve všech stávajících i případných nových vodohospodářských projektech dodržovaly cíle rámcové směrnice o vodě; naléhavě proto vyzývá Komisi, aby při posuzování dopadu vodních elektráren na životní prostředí konzultovala všechna příslušná generální ředitelství, včetně Generálního ředitelství pro energetiku, a aby jejich doporučení zohlednila;

25. vyzývá členské státy a Komisi, aby přijaly veškerá opatření nezbytná k minimalizaci tlaků, jimž jsou vodní útvary vystaveny, s cílem obnovit přírodní funkce řek a chránit ekosystémy; vyzývá členské státy, aby se zdržely výstavby vodních elektráren a aby se vyhnuly i dalším stavebním projektům, které by vedly k významným hydromorfologickým tlakům na vodu v chráněných oblastech; domnívá se, že dotace a veřejné finanční prostředky EU by měly být poskytovány pouze novým vodním elektrárnám, které se nenacházejí v chráněných oblastech a u nichž celkové přínosy jednoznačně převažují nad celkovými negativními dopady;

26. oceňuje skutečnost, že podle desáté dvouleté zprávy o provádění směrnice o čištění městských odpadních vod ([30]) v členských státech se odvádění a čištění městských odpadních vod v EU v posledním desetiletí zlepšilo, a skutečnost, že směrnice o čištění městských odpadních vod přispěla ke snížení znečištění, a tedy i ke zlepšení kvality vody; vyjadřuje však politování nad tím, že dosud nebylo dosaženo plného souladu se směrnicí o čištění městských odpadních vod, neboť některé členské státy mají k dosažení svých cílů stále ještě daleko; podporuje názor Komise, že je třeba učinit více pro řešení přetrvávajícího znečištění, znečišťujících látek vzbuzujících obavy, využívání energie a nakládání s kalem, jakož i správních problémů; vyjadřuje rovněž politování nad tím, že hodnocení této směrnice neanalyzuje její účinnost z hlediska vypouštění průmyslových odpadních vod do stokových soustav a čistíren městských odpadních vod;

27. vyzývá Komisi, aby výše uvedené skutečnosti zohlednila při revizi směrnice o čištění městských odpadních vod; naléhavě vyzývá Komisi, aby podpořila členské státy při provádění směrnice tím, že umožní udržitelné financování vodohospodářství a vytvoří pobídky pro vývoj a zavádění inovativních technologií odpadních vod; vyzývá Komisi, aby pečlivě prověřila, jak požadavky směrnice o čištění městských odpadních vod týkající se navrhování, výstavby a rozšiřování čističek městských odpadních vod ve všech fázích technického rozvoje vzájemně interagují s povinností týkající se nezhoršování stanovenou v rámcové směrnici o vodě, s cílem zajistit soudržnost mezi oběma právními předpisy a zajistit čištění městských odpadních vod a zároveň zachovat veškeré pobídky k přijetí vhodných technických opatření pro jejich čištění; vyzývá Komisi, aby přijala legislativní opatření v této oblasti; zdůrazňuje, že opatření zaměřená v první řadě na nápravu problému u zdroje mají zásadní význam pro boj proti znečišťujícím látkám vyvolávajícím obavy; zdůrazňuje, že budoucí revize směrnice o čištění městských odpadních vod by měla zohledňovat i tyto nové výzvy, které uvedené znečišťující látky přinášejí;

28. poukazuje na to, že směrnice o čištění městských odpadních vod a rámcová směrnice o vodě se v dostatečné míře nezabývají problémy, které jsou důsledkem změny klimatu, jako jsou přelití v důsledku silných dešťů, městské odtoky, záplavy v aglomeracích, a neřeší ani dopady nedostatečně vyčištěné odpadní vody na přijímající vodní útvary; domnívá se, že EU, její členské státy a regionální orgány by měly lépe řešit monitorování a kontrolu dopadů stále častějšího problému

([30]) Desátá zpráva Komise ze dne 10. září 2020 o stavu provádění a o programech provádění (COM(2020)0492).

přelití v důsledku silných dešťů a městských odtoků, neboť to značně znečišťuje přijímající útvary povrchových a podzemních vod;

29. trvá na tom, že při posuzování dopadu vodních elektráren na životní prostředí je zapotřebí uplatňovat holistický přístup, který bude zohledňovat společenské přínosy spočívající ve výrobě bezemisní elektřiny a v tom, že vodní elektrárny a přečerpávací vodní elektrárny přispívají k zabezpečení dodávek energie, i nepříznivé dopady na povrchové vody a přírodní stanoviště; v tomto ohledu zdůrazňuje, že k dosažení cílů EU v oblasti klimatu a energetiky a ke splnění závazků EU v rámci Pařížské dohody může přispět elektřina vyráběná vodními elektrárnami, domnívá se však, že by těchto cílů a závazků nemělo být dosaženo na úkor povrchových vod a ochrany přírodních stanovišť; uznává, že existují způsoby a technologie ke snížení dopadu na životní prostředí a vodní volně žijící živočichy; poukazuje na to, že existuje velký potenciál ke zvýšení účinnosti stávajících říčních elektráren;

30. konstatuje, že přechod ze silniční nákladní dopravy na vnitrozemské vodní cesty by měl být plně v souladu se zásadou nezhoršování, která je zakotvena v rámcové směrnici o vodě, jakož i s dalšími právními předpisy v oblasti životního prostředí, včetně směrnice o ptácích a směrnice o ochraně přírodních stanovišť, a měl by jít ruku v ruce s podporou udržitelných alternativních paliv a technologií a vnitrozemské plavby, jako jsou dodávky elektřiny z pevniny na loď, s cílem omezit emise skleníkových plynů a další znečišťující látky a zamezit zhoršování ekologického a chemického stavu vodních útvarů a kvality ovzduší a zatěžování vodních ekosystémů, jakož i chránit biologickou rozmanitost a usilovat o nulové znečištění životního prostředí;

31. bere na vědomí vysokou spotřebu energie ve vodohospodářství; vyzývá Komisi, aby zvážila energeticky účinná opatření a možnost využívat vyčištěnou odpadní vodu jako „místní“ zdroj obnovitelné energie; vyzývá Komisi, aby prosazovala energeticky účinná zlepšení v čistírnách odpadních vod s cílem uznat a využít potenciál tohoto odvětví v oblasti úspor energie; poukazuje na to, že podle hodnocení směrnice o čištění městských odpadních vod, které vypracovala Komise, představují možné úspory energie mezi 5 500 GWh až 13 000 GWh ročně;

32. uznává, že celkový odběr vody v Evropě se za posledních 15 let snížil o více než 20 %; konstatuje však, že osm zemí, které představují 46 % evropského obyvatelstva, lze považovat za země trpící nedostatkem vody ([31]), že počet zemí trpících nedostatkem vody se neustále zvyšuje a že asi čtvrtina vody odvedené v EU z přírody je využívána pro zemědělské účely ([32]); bere na vědomí potenciál opětovného využívání vody, pokud jde o vytvoření oběhového hospodářství pro vodní zdroje a omezení přímého čerpání z vodních útvarů a podzemních vod; vítá dohodu o novém nařízení Evropského parlamentu a Rady o minimálních požadavcích na opětovné využívání vody, které usnadní používání vyčištěných městských odpadních vod k zavlažování v zemědělství; podporuje pravidelnou modernizaci infrastruktur pro zavlažování prostřednictvím inovací a nových technologií;

33. zdůrazňuje, že je důležité nalézt synergie mezi posuzováním povodňových rizik a prevencí katastrof a plánováním připravenosti v rámci mechanismu civilní ochrany Unie; vyzývá Komisi, členské státy a v příslušných případech i regionální orgány, aby v rámci plánů povodí a plánů pro zvládání povodňových rizik vypracovaly strategie pro zvládání sucha, a to zejména s cílem zajistit zásobování pitnou vodou a zajistit produkci potravin, a aby jejich součástí učinily digitalizované systémy monitorování, kontroly a včasného varování týkající se stavu vegetace a jeho reakce na sucho, které podpoří účinná a na údajích založená rozhodnutí o opatřeních v oblasti ochrany, reakce a komunikace; vyzývá Komisi a členské státy, aby ústřední součástí těchto plánů byla obnova záplavových oblastí a mokřadů a ochrana útvarů podzemních vod, neboť dobrý stav vodních útvarů a ekosystémů je základním předpokladem omezení negativních dopadů sucha i záplav;

34. konstatuje, že jednou z oblastí, v níž zúčastněné strany považovaly rámcovou směrnici o vodě za neúčinnou, je řízení dopadů sucha ([33]); vyzývá členské státy, aby věnovaly větší úsilí řešení změny klimatu a nových problémů s (nadměrným) odběrem vody, které mohou vznikat v povodích řek, a to i tam, kde v minulosti problémy s odběrem vody nevznikaly ([34]); konstatuje, že celostní přístup k hospodaření s vodou a přizpůsobení se změně klimatu by mohl přinést účinnější reakci a snížit dopad extrémních událostí; vyzývá k důslednému zohledňování problematiky změny klimatu

([31]) https://www.eea.europa.eu/archived/archived-content-water-topic/water-resources/water-abstraction
([32]) https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Archive:Agri-environmental_indicator_-_water_abstraction
([33]) Kontrola účelnosti rámcové směrnice o vodě a směrnice o povodních, s. 66.
([34]) Kontrola účelnosti rámcové směrnice o vodě a směrnice o povodních, s. 199.

v provádění směrnice a zdůrazňuje rovněž potenciál, který mají v této souvislosti řešení inspirovaná přírodou; opakuje, že je třeba zajistit dostatečné veřejné výdaje na plnění cílů rámcové směrnice o vodě a na nezbytné úpravy;

35. navrhuje, aby problém sucha a nedostatku vody byl řešen upřednostněním odběru vody pro výrobu pitné vody před jiným využitím a bylo tak zajištěno naplnění lidského práva na vodu, jakož i zaváděním inovativních řešení pro sběr dešťové vody a povodňových vln pro pozdější využití, mimo jiné prostřednictvím projektů dalšího využití dešťové vody, které by se měly stávat součástí návrhů budov a infrastruktury, podzemních nádrží pro ukládání vody a dvojitých systémů distribuce vody v obydlích a za vhodných podmínek i projektů na opětovné využití nepoužívaných lomů; podporuje výzkum a investice na podporu opatření, která pomáhají bojovat proti suchu a nedostatku vody;

36. zdůrazňuje, že odvětvové právní předpisy, jako je společná zemědělská politika (SZP), směrnice o pitné vodě ([35]), směrnice o dusičnanech, nařízení o přípravcích na ochranu rostlin ([36]), směrnice o čištění odpadních vod a nařízení REACH je třeba uvést do souladu s rámcovou směrnicí účinné využívání vody v zemědělství; zdůrazňuje, že v obou pilířích SZP je nezbytné výrazně navýšit prostředky na financování opatření v oblasti životního prostředí a změny klimatu, a v rámci revize SZP vyčlenit další prostředky na financování cílených ekologických opatření s cílem zajistit udržitelné hospodaření s vodou a zlepšit kvalitu půdy; naléhavě vyzývá členské státy, aby v rámci svých strategických plánů SZP začlenily a prováděly opatření, která omezí používání hnojiv a používání a rizika pesticidů, a aby v rámci svých systémů podmíněnosti začaly zohledňovat vodohospodářské otázky; vyzývá Komisi, aby ve svých doporučeních pro členské státy, která se týkají SZP, učinila prioritním tématem otázky znečištění sladkovodních zdrojů a nadměrného odběru vody; v neposlední řadě Komisi vyzývá, aby zajistila, že rámcová směrnice o vodě bude prováděna také prostřednictvím politiky soudržnosti (nařízení o společných ustanoveních ([37]), Evropský fond pro regionální rozvoj/Fond soudržnosti ([38])) a v souladu s politickým cílem č. 2 nařízení o společných ustanoveních;

37. vítá cíl snížit do roku 2030 používání a rizik pesticidů o 50 % a cíl snížit ztráty živin z hnojiv nejméně o 50 %, které byly vytyčeny ve strategii „Od zemědělce ke spotřebiteli“ a ve strategii v oblasti biologické rozmanitosti, jakož i rozhodnutí revidovat směrnici o udržitelném používání pesticidů a zahrnutí lepší hospodaření s živinami mezi nové cíle strategických plánů SZP a obou zmíněných strategií; vyzývá k tomu, aby výše uvedené záměry a cíle, jakož i nadcházející akční plán nulového znečištění, byly začleněny do právních předpisů; zdůrazňuje, že je naléhavě nutné omezit dopad pesticidů na zdroje pitné vody zajištěním jejich důsledné ochrany při (opětovném) schvalování účinných látek a (opětovném) povolování pesticidů;

38. vyzývá Komisi, aby zlepšila homogenizaci norem a omezila širokou škálu prahových hodnot v rámci členských států ve směrnici o podzemních vodách;

39. vyzývá Komisi a členské státy, aby posílily synergie mezi politikami v oblasti vody a biologické rozmanitosti zavedením vhodných opatření s cílem lépe chránit malé vodní útvary a podzemní ekosystémy v rámci správy povodí, včetně požadavků na podávání zpráv, pokynů a projektů;

40. vyzývá Komisi a členské státy k tomu, aby do politik zaměřených na upřednostňování přírodních řešení byla lépe začleňována směrnice o řízení povodňových rizik a aby byly odpovídajícím způsobem upraveny zdroje financování; zdůrazňuje, že je důležité integrované a celostní řízení oblastí povodí;

41. vzhledem k tomu, že 97,3 % vodních zdrojů na zemi pochází z oceánů a že podzemní, kontinentální, brakické, pobřežní a mořské vody jsou provázány vodním cyklem a propojením souše a moří, žádá Komisi a členské státy, aby zavedly integrovaný přístup mezi rámcovou směrnicí o vodě a rámcovou směrnici o strategii pro mořské prostředí;

([35]) Směrnice Rady 98/83/ES ze dne 3. listopadu 1998 o jakosti vody určené k lidské spotřebě (Úř. věst. L 330, 5.12.1998, s. 32).

([36]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1107/2009 ze dne 21. října 2009 o uvádění přípravků na ochranu rostlin na trh a o zrušení směrnic Rady 79/117/EHS a 91/414/EHS (Úř. věst. L 309, 24.11.2009, s. 1).

([37]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1303/2013 ze dne 17. prosince 2013 o společných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti, Evropském zemědělském fondu pro rozvoj venkova a Evropském námořním a rybářském fondu, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu, Fondu soudržnosti a Evropském námořním a rybářském fondu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1083/2006 (Úř. věst. L 347, 20.12.2013, s. 320).

([38]) Návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o Evropském fondu pro regionální rozvoj a Fondu soudržnosti, který předložila Komise dne 29. května 2018 (COM(2018)0372).

42. vyzývá k dalším opatřením s dostatečnými finančními prostředky na zlepšení migrace ryb v celé EU; vyzývá k případnému začlenění říčního propojení do technických screeningových kritérií, vypracovaných v souvislosti se zelenou taxonomií EU udržitelných činností, a k tomu, aby projekty v oblasti energetiky a dopravy byly považovány za udržitelné pouze tehdy, pokud budou zahrnovat rybí přechody podobné těm přírodním;

43. konstatuje, že „udržitelné využívání a ochrana vodních a mořských zdrojů" patří k jednomu ze šesti environmentálních cílů taxonomie EU pro udržitelné finance; vybízí proto k jeho využití pro správné směrování veřejných a soukromých investic s cílem zajistit ochranu vodních útvarů;

44. žádá Komisi a členské státy, aby v příštím cyklu vodohospodářského plánování přijaly všechna nezbytná opatření, která usnadní zachování a obnovu vodních ekosystémů, podpoří řešení vycházející z přírody, zapojí finanční odvětví prostřednictvím podpory udržitelných investic a podnítí získávání kvalifikace a vzdělávání v oblasti zeleného růstu;

45. vyzývá Komisi, aby členským státům pomáhala a podporovala je v oblasti přeshraniční koordinace vodních útvarů definovaných v rámcové směrnici o vodě; vyzývá členské státy, aby upřednostňovaly opatření rámcové směrnice o vodě a provádění směrnice o čištění městských odpadních vod v přeshraničních regionech a zlepšily spolupráci v mezinárodních povodích;

46. naléhavě Komisi vyzývá, aby zjednodušila a zlepšila systémy pro monitorování kvality vody a látek znečišťujících životní prostředí tím, že bude mimo jiné shromažďovat údaje o hlavních zdrojích emisí nebezpečných látek, včetně reziduí radioaktivních látek, pesticidů a metabolitů, biocidů, léčivých přípravků, chemických látek vyvolávajících obavy, jako jsou PFAS, a včetně mikroplastů, jakož i dalších znečišťujících látek, které vyvolávají obavy kvůli znečišťování vodních útvarů v EU, a aby uplatňovala nejnovější a nejúčinnější dostupné metody; naléhavě vyzývá Komisi, aby přijala pokyny pro harmonizaci norem pro monitorovací sítě a hlášení údajů; vyzývá Komisi, aby ve svém akčním plánu nulového znečištění usnadnila používání neinvazivních monitorovacích metod a bioindikátorů s cílem minimalizovat vystavení člověka a volně žijících živočichů znečišťujícím látkám ve vzduchu, půdě a vodě; naléhavě vyzývá členské státy, aby při podávání zpráv o údajích Komisi využívaly své kompletní monitorovací sítě;

47. vyzývá Komisi, členské státy a poskytovatele vody k rozsáhlejší digitalizaci a širšímu využívání údajů o řízení a měření k rozhodování založenému na důkazech jak na regulační úrovni, tak na úrovni spotřeby; vyzývá k digitalizovaným vodohospodářským technologiím, které umožní monitorování na dálku a podávání zpráv o kvalitě vody, únicích, využívání a zdrojích;

48. bere na vědomí potenciál digitalizace a umělé inteligence při zlepšování řízení a monitorování vodních útvarů, vytváření lepších údajů a analýze důkazů na podporu činitelů s rozhodovací pravomocí, neboť by mohly významně přispět k rychlému zjištění malých změn v kvalitě vody, které by mohly představovat hrozbu pro vodní útvary, k hodnocení osvědčených postupů a k určování nákladově nejefektivnějších opatření;

49. vyzývá členské státy, aby vytvořily právní rámce, které zabrání situacím, kdy jsou subjekty spravující vodní útvary financovány z činností, které zhoršují jejich chemický a ekologický stav; vyzývá členské státy, aby jasně oddělily subjekty odpovědné za řízení a subjekty odpovědné za posuzování stavu vodních útvarů;

50. zdůrazňuje, že je třeba sjednotit údaje o vodě a vytvořit pro členské státy povinné normy pro podávání zpráv, aby se zvýšila transparentnost údajů; vyzývá Komisi, aby i nadále zlepšovala systém WISE (evropský informační systém pro vodu) jako uživatelsky vstřícný informační nástroj pro všechny obyvatele EU, který kromě srovnávání řízení vodních útvarů poskytuje informace o množství, kvalitě a dostupnosti vodních zdrojů;

51. konstatuje, že podle zprávy o účelnosti existuje prostor pro zlepšování dostupnosti informací o vodohospodářské politice a kvalitě vody i pro zvyšování jejich podrobnosti; vyzývá členské státy a Komisi, aby tuto situaci napravily a poskytly obyvatelům EU jasné, komplexní a snadno dostupné informace; vyzývá také k větší transparentnosti, a tedy i k výraznému zlepšení veřejných konzultací, informovanosti a vzdělávání veřejnosti o problematice vody a o vazbách mezi vodou, ekosystémy, hygienou, zdravím, bezpečností potravin, zajišťováním potravin a předcházením katastrofám, k podpoře meziodvětvového dialogu mezi hospodářskými subjekty, poskytovateli vody, občany, orgány a organizacemi občanské společnosti a k zajištění přístupu ke spravedlnosti v rámci směrnice o posuzování vlivů na životní prostředí (EIA) i rámcové směrnice o vodě v souladu s rozhodnutími Evropského soudního dvora;

52. vítá skutečnost, že v přepracovaném znění směrnice směrnice o pitné voděEU částečně reagovala na iniciativu Right2Water (Právo na vodu) vložením nového článku o přístupu k vodě a větší transparentnosti ohledně její kvality s cílem zlepšit zdraví a životní prostředí; vyzývá členské státy, aby důsledně provedly a prosazovaly rámcovou směrnici o vodě s cílem zajistit přístup k vodě pro všechny a plně reagovat na iniciativu Right2Water (Právo na vodu);

53. vyzývá členské státy a poskytovatele vody, aby systematicky používali testování výskytu COVID-19 v odpadních vodách jakožto systém včasného varování na podporu boje proti pandemii;

54. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.